

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ה ניסן תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות יג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ו' עד אמצע סעיף ח' בהגה "ודוקא בדאיכא בעה"ב אחד".
מוסר: חפץ חיים כלל ג' אות א' עד אות ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

"ניצחון מתוק" - דרמה אנושית מפעימה מכלי ראשון | "אין לי זמן, אני חייב לרוץ לטשעבינר רב לשיר לוי" | ממי ביקש מרן הגר"ח קניבסקי סליחה בליל בדיקת חמץ? | מדוע התעלפה הרבנית אויערבאך כשראתה את תמונת החזו"א? | 1624

על דא ועל הא

עכשיו זה הרגע הנכון, הרהר מור לעצמו. אי אפשר לדחות יותר, הגיע הזמן להטיל את הפצצה. אצבעותיו שיחקו במזלג, ואז זרק כבדרך אגב: "אבא, נראה לי שאני ממשיך שנה הבאה לישיבה"...

"ניצחון מתוק": סופר 'המודיע' מביא דרמה אנושית מפעימה ומרגשת ששמע מכלי ראשון בשולי ועידת 'דרשו' בקונטיקט |

ישראל הרשקוביץ

בעודו מעביר למור את בקבוק המים שלפני מספר שעות היה נציב קרח ועכשיו הוא התבשל בחום, "יש זמן, אבל לא עכשיו. זה עושים בקבר".

מור מחה עם כנף חולצתו את פלגי הזיעה שנגרו ממצחו, הסיר את כובע השמש מעל ראשו ונופף בו מול פניו, מנסה לשוא להפחית את החום הנורא. עיניו השקיפו על המראה הגלילי הקסום שנפרש לפניו בתמונה פנורמית, מרהיבה, אך אבא קטע את האידליה. "אין זמן", אמר לו, "שכחת שיש לנו תוכנית?"

התוכנית. ממנה לא זזים. אתמול שרטטו השניים יחד את תוכנית הטויל, וכעת ברור שעליהם לעמוד במשימה, בלי כל אפשרות של חריגה או התגמשות. אם מקבלים החלטה - עומדים בה, בכל מחיר. כעבור דקות אחדות הם צעדו שוב במסלול המפרך. מור מנסה להדביק את פסיעותיו הרחבות של אביו, המדלג על הסלעים האימתניים כאילו היו גרם מדרגות. הוא נשם ונשף, מתקשה להסדיר את נשימותיו, משווע להגעה לאפיק מים שבו יוכל לפחות לצנן את גופו שלהט מחום. אבא, מצידו, לא חשב בכלל על מנוחה. מעת לעת הוא שלף את המפה מהתרמיל

"ועכשיו, מור", הודיע אבא, "רצים!"

הריצה, ריצה מהירה בנשימה טרופה על סלעי הבזלת שלהטו בעוצמה תחת השמש הקופחת, היתה רק אקורד הסיום של המסלול, שגם כך היה סוחט ומתיש. אבל מור, אז ילד בן תשע, אהב את הטיולים הללו עם אביו, דווקא בשל התחרויות הללו שהפכו לחלק בלתי נפרד מההווי המשותף שלהם, ואולי למסמר העיקרי. תחרות הריצה עד האוטו באה בהמשך לתחרות השחיה בבריכת המשושים, ל"מי יכול לטפס עד הסלע תוך 4 דקות", ומי יצליח לצעוד במערה החשוכה יותר זמן ללא פנס. התחרויות, הוא יאמר לעתיד, רק העצימו את החוויות, שגם כך היו נפלאות.

כעת הם ישבו זה לצד זה, אב ובנו, על מדף סלע ענק שנמצא מתאים למנוחה קצרה, אחריה יחלו את המסלול הבא שאמור להתמשך אף הוא על פני שש שעות. העובדה שהם צועדים על הרגליים מאז השעה חמש בבוקר, כשלאחר מכן עשו דרך של חמישה קילומטרים בנדיק צר, לא נראתה כלל על פניהם שלא שידרו ולו קמצוץ של לאות. "לנוח", חזר אבא על הפתגם המוכר,

הדבוק לגיוו, עיין במיקום וקבע: "מור, צריך להזדרז. אנו בפיגור. עכשיו כבר היינו צריכים להיות ליד עץ האלה".

זה מה שמור אהב באביו, דן, את הדבקות במשימה, את החתירה הבלתי נלאית להגעה למטרה, בכל מחיר, בלי הנחות. את היכולת להפוך כל פעולה לתחרות, שבה חייבים לנצח. גם בבית היו להם אינספור תחרויות, קטנות וגדולות: מי זרז יותר, מי חזק יותר, מי מהיר יותר, מי יספיק יותר, כשתמיד היה אבא זוכה בניצחון. אמנם, פה ושם היתה אמו מתערבת ומבקשת ממנו: 'תן למור לפחות לחשוב שהוא ניצח', אבל אבא, טיפוס עקרוני, משימתי עד לשד עצמותיו וממוקד מטרה, לא היה מוכן לזיכרון: "מור, זכור דבר אחד: אם תתאמץ - תצליח. אם לא תעזור לעצמך - לא יהיה מי שיעזור לך. בחיים, חייבים לעבוד קשה כדי להשיג את המטרה".

היכולות הללו של אביו תורגמו אצלו למעשה גם בחיי היום יום. דן החל את דרכו מאפס, הוא גדל במשפחה נחשלת וחסרת כל, לחיים הוא יצא עם נתוני פתיחה גרועים כמו ילדים דומים לו שגדלו בישובי הפריפריה ומצאו את עצמם בשולי החברה או בצדדים האפלים שלה. אך יכולת ההתמדה ודבקותו במשימה הביאו אותו למקום שונה לחלוטין. הבית הנאה בשכונת אפקה שבראש העין, שתי המכוניות שניצבו בשעה זו בחניה, והעיקר - החברה המצליחה אותה הקים יחד עם שני חבריו 'מהיחידה', שגם בה הלך שמו לפניו כשכל בוגריה ידעו לספר על יכולותיו בהערצה - סיפרו על כך שהוא אכן הצליח להשיג את היעדים אותם הציב לעצמו. אלו אשר בשעתו נתפסו - לפחות בעיני סביבתו הקרובה - כבלתי ניתנים להשגה, אך במאמץ תמידי ועקבי הם הושגו גם הושגו.

אך גם לאחר שהגיע למעמד איתן, הדינמיות שאפיינה אותו לא התעמעמה. התחרותיות הניעה אותו כמנוע עוצמתי בכל תחום: להשיג יותר כסף, להגיע למעמד גבוה יותר, לבית מרשים יותר, להשפעה רבה יותר, כשהוא קובע לעצמו יעדים אך גם כובש אותם בזה אחר זה. היעדים הללו הפכו לסימן ההיכר שלו, כשבחברה היו משוכנעים שרק בזכותם היא הצליחה לרשום בכל שנה נתונים חיוביים והאופק שלה היה אופטימי. דן נהג להציב מלכתחילה יעדים שנראו 'בלתי מושגים', אך בעבודה סזיפית הם הושגו. את המסרים הללו הוא הצליח להטמיע בכל הרבדים, החל מאנשי המכירות, פועלי הייצור ובעיקר בקרב שדרת הניהול. אלו, גם אם היו מתעוררים משנתם באמצע הלילה, יכלו לשמוע את קולו של דן כשהוא מרעים באזניהם: "תחלמו גבוה, תגיעו רחוק". והמסר הזה נקלט היטב באזניו של מור, בנו יחידו שהיה גם חברו הקרוב. השניים היו דבוקים זה לזה, כשהאב אוהב את בנו כאהבת אב לבנו, אך הבן, מצידו, היה קשור אליו בעבותות. ואם בעבודה ידע האב להעביר היטב את מסריו, ודאי שבכל הנוגע להשקעה בבן לא היו לו כל גבולות. כשמור היה רק בן שלוש,

נהגה האם לספר בגאווה, כבר היה האב מעודד אותו להתחרות בתחרויות ריצה והרמת משקלות. בהמשך, ככל שגדל, כבר הפכו האתגרים למורכבים יותר. בדירבוננו הבלתי פוסק של האב השיג מור את הציונים הטובים ביותר, אך בעיקר המשיך לשאוף להגיע ליותר, בכל תחום, בלימודים, בחברה, בכושר. "אתה לא מצויין", נהג האב לומר, "אתה יותר ממצויין. אתה תוכל להשיג יותר, הרבה יותר, אם רק תרצה. אם רק תתאמץ".

וזה עבד. מאז שהוא זכר את עצמו ראה מור באביו דמות שהיא מושא להערצה ולחיקוי. הוא העריץ בכל לבו את האב המצליחן, זה שתמיד עמד במרכז החברה, מי שמעולם לא הרשה לעצמו להיכשל, ואשר ידע בכל מצב להשתלט על האווירה ולשנות אותה. הוא היה מבחינתו התגלמות ההצלחה. אין פלא, שמאז ילדותו היתה לו שאיפה אחת ויחידה: להיות כמו אבא. אך השאיפה הזו לא בדיוק התממשה.

המשבר התרחש דווקא בנקודת הזמן שבה הצליח מור לרשום את ההישג המשמעותי שלו. היה זה בסיום שנות הלימודים בבית הספר היסודי התורני שבו למד, אז חזר מור הביתה ובידו התעודה. הציונים ביטאו את הכשרונות, אך בעיקר את ההתמדה שעשתה פרי. אבא עיין בתעודה שוב ושוב ולא הפסיק לבטא את התפעלותו. "מור", אמר, "על זה בדיוק נאמר: יגעת ומצאת תאמין".

עיניו של אבא זרחו. הוא עבר שוב ושוב על רשימת המקצועות, מלטף בעיניו את הציונים הגבוהים. "עם כזו תעודה תגיע רחוק", אמר, ושרטט את העתיד תוך שהוא טופח על כתפיו של בנו: "זכור מה שאני אומר לך. עם כזו נכונות להצליח, עם החריצות שלך, לא יהיה מה שיעצור אותך, מור. לא בצבא, לא באוניברסיטה, אך בעיקר בעסקים. אתה 'יונר' אמיתי. אבל זכור, בכדי להצליח, חייבים להשקיע..."

מור הקשיב, גומע כל מילה, אך בניגוד לעבר, הפעם מחשבותיו נדדו. ליבו לא היה עמו. הוא שמע את המילים של אבא, הכיר גם היטב את התוכנית שאותה שרטט עבורו האב ולא מהיום, כשהוא חוזר עליה שוב ושוב: הלימודים, אחרי כן השירות בצבא, כמובן ב'יחידה', משם לעסקים. דרך סלולה אם כי רצופת אתגרים לא פשוטים, אך דווקא היעד עליו הצביע אביו הפך לאחרונה למטושטש. הוא העז לחשוב על יעד אחר.

משהו בתוכנית שהותוותה עבורו, השתבש לאחרונה והוא החל לחשוב על שינוי כיוון. היה זה לאחר שיחה שעשה עם רב בית הכנסת, בשבת האחרונה בה ביקרו שם כמנהגם. הרב, אברך צעיר, פעיל 'אחינו' וחדור להט שהשתקע לאחרונה בשכונה, יצר קשר עם הנער הכשרוני שהגיע ממשפחה שהוגדרה אמנם כדתית 'לייט', אם כי נראה היה שהוא שואף ליותר. בשיחות שערכו ביניהם בבית הכנסת הוא שם לב שהילד מתחבר מאד ללימודים התורניים, שאמנם היו חלק ממערך הלימודים הבסיסי, אך מור

חש שהוא נקשר אליהם במיוחד. "מור", אמר לו הרב בשבת, "אתה חייב ללכת אחרי לבך. לך לשיבה".

שיבה, המילה הזו פיעמה באוזניו, ומאז הצטלצלה בחללו של בית הכנסת הוא לא ידע מנוח. הוא הסכים לחלוטין עם הרב: לימודי הגמרא קרצו לו. אמנם, גם בבית הספר התורני בו למד היו לימודי הגמרא רכיב בודד בתוך השיעורים, כזה שהשתחל לו בין יחידות המתמטיקה ותרגילי הגיאומטריה והחינוך הגופני, אך דווקא השיעור הזה הצליח לעשות עליו רושם ולהטביע בנפשו חותם. העיסוק בסוגיות פתח בפניו עולמות חדשים, שהוא חש כי הוא נסחף אליהם מבלי משים. פה ושם יצא לו לשוחח עם רב בית הכנסת, וזה גילה בפניו אופקים חדשים. הוא חשף בפניו שאלה של התוספות, הצביע על קושיה של המהרש"א. פעם אף העז ושטח לפניו 'מהלך' של "רב חיים", דבר שהעסיק את מוחו זמן רב. כל שיחה כזו הצליחה להלהיט את רוחו של מור ולסחוף אותו לגבהים.

בתוככי ליבו חש שזהו מקומו, וכאשר רק אמר לו הרב כי 'אתה אמור להיות בשיבה' הוא מצא את עצמו מתחבר למילים הללו. בדמיונו ראה את עצמו יושב ליד הסטנדר, שקוע בגמרא, לומד סוגיה אחר סוגיה בעמקות, אולי גם מסיים מסכתא. המראות הללו הציתו את דמיונו, אם כי גם הוא ידע שהדמיון הזה לא יסתכרך עם המציאות.

כי אכן, לא היה זה קל. הוא בסך הכל ילד בן ארבע עשרה, המכיר ויודע את דעתו של אביו אותו הוא מעריך ומעריך עד כלות. מעולם לא חלק עליו, מי כמוהו יודע שאבא יודע את אשר הוא אומר, ומאחר והוא מתאר לעצמו מה תהיה תגובתו של אביו - אין פלא כי חשש רק מהרגע שבו יאלץ להתעמת עמו. והאמת, שהוא לא חשש מהויכוח עצמו, כמו שידע כי לא יהיה מסוגל להישיר מבט בפניו של האב, לראות את היגון בעיניו. הרגע הזה שבו יבין אבא שהתוכנית אותה הוא בונה עבורו עומדת בפני סכנה, יהיה מבחינתו רגע הרסני של שבר. ומהפגיעה הזו שתהיה כמו חץ מורעל השלוח לליבו של אביו, ביקש מור להימנע.

וכך הוא סבל והתייסר בחיבוטי נפש לא פשוטים, בימים כמו בלילות. מור, שקשור לאביו בכל נים ונים, אינו מסוגל לראות את אבא בצערו. גם אמו, שהיתה שותפה ללבטיו והיא זו שעודדה אותו לדבוק דווקא בדרכו, טרחה לסייג את דבריה. וכה אמרה: "אני רוצה, אתה רוצה, אבל אבא לא יהיה מסוגל, וגם אנו לא נהיה מסוגלים לעשות לו את זה".

ובכל זאת, הרגע הזה הגיע. היה זה בסעודת ליל שבת. אבא ישב בראש השולחן כשהוא ממתין למגש הדגים המובא מהמטבח, ומור קיווה כי האווירה השבתית כעת אחרי הקידוש תשפיע ותקהה את עוצמת הכאב. עכשיו, חשב, זהו הרגע הנכון. כבר אי אפשר לדחות עוד ועוד. הגיע הזמן להטיל את הפצצה. מור שיחק במזלג, פירר את המושט לפתיתים, ואז זרק כבדרך

אגב. 'חשבת', אבא, ונראה לי שאני ממשיך שנה הבאה לשיבה'. אילו היה מודיע באותו רגע כי החליט לחצות את הגבול ולהצטרף לשורות דאעש, כנראה שההפתעה היתה פחותה בעוצמתה - ההגדרה הזו היתה של אמא, כפי שניסחה זאת לאחר מכן. ברגע הראשון אבא התאבן, הוא הביט בו במבט שנועד לבחון האם זהו בנו או שאולי מדובר במתחזה, אולי במתיחה, אך היכולות האנליטיות שיחקו שוב. מבט נוסף, הפעם מעמיק, בעיניו של הנער, גילו לו שמאחורי המילים הללו ישנה נחישות וציפיה. היה זה שבריר של שניה, אך היה בו בכדי להבין את התמונה המלאה. לימים יאמר שהוא אמנם הופתע, לא מהרעיון - "שיערת שמור ידבק בלימודים התורניים, ראיתי את הניצוץ בעיניו בעת שלמד" - כמו מהאומץ של מור להוציא את המילים מפיו, על אף שהוא יודע מה הן יעשו לאביו.

מור הביט אף הוא בפניו וראה כיצד הפליאה מתחלפת בזעם, אך מיד לאחר מכן בא המבע ממנו חשש יותר מכל - מבע של אכזבה. היו אלו בסך הכל כמה שניות, אך בשניות הללו היו מקופלות השנים האחרונות כולן, היחסים ההדוקים בין האב לבנו שכעת נפגעו, אולי ללא תקנה. מור ראה בעיניו של אבא את המבצעים אותם ערך לו, את התחרויות, את הדירבון התמידי להגיע להישגים ולחתור למצוינות, כשלפתע הכל התמוסס ונעלם. ההשקעה רבת השנים התאדטה ברגע. החלומות על בן מצליח, גאוות ה'יחידה', מצטיין המחזור באוניברסיטה, ממציא האקזיט הבא - התפוגגו להם במחי של שתי מילים בלבד: מקומי בשיבה.

אבא הביט במור, משם עבר המבט לאם, שהשיבה לו במבט חוזר. כעבור רגע קם ונכנס אל החדר הסמוך, ממנו יצא כשהוא לבוש בבגדי ריצה. הריצה, נהג לומר, טובה לגוף, אבל בעיקר מנקה את הראש. כשנדרש לקבל החלטה או עמד בפני הכרעה, נהג לצאת לריצה סביב השכונה. גם הפעם לא שינה ממנהגו.

כשחזר, התיישב ליד מור, שעדיין ישב על מקומו נסער. האב התקשה אף הוא להסתיר את רגשותיו, אך כנראה שגם הוא הגיע להחלטה. "אני אוהב אותך, בן", אמר לו בעודו לוגם מבקבוק המים הקרים, "ואני אחר כך בכל החלטה. אם קיבלת החלטה ללמוד בשיבה - אנחנו מאחוריך".

שתי זוגות עיניים נתלו בו בהפתעה. מור היה בהלם, אך גם אמו לא הצליחה להבין מה מתרחש. אבל דן שם את הדברים על השולחן: "שמתי לב כבר מזמן שמור נקשר דווקא ללימודים התורניים. הוא אמנם הצליח בכל המקצועות, אך ללימוד הזה הוא התחבר. כשהוא למד לקראת המבחן בגמרא, הוא עשה זאת בהתלהבות אמיתית, לא רק מרצון שנועד להשיג את הציון הגבוה... אז נכון, זה לא מה שאני הייתי מצפה ממנו, והאמת, שאני מאוכזב. אני רוצה לראות אותו מסיים בגרות ויוצא עם מקצוע ביד. לפחות ממשיך בשיבת הסדר, למה בדיוק ישיבה תורנית? הרי תוכל להיות מהנדס מצטיין, טייס, רופא, מה לא. אך אם זה מה שהחלטת מור, תפעל כלבבך. אל תיתן לאף אחד

שיסיט אותך מהדרך".

אך היתה לו גם בקשה, הנחיה בעצם. "איפה שלא תהיה, מור, זכור שעליך להתאמץ, לא לוותר. גם שם, בישיבה, אתה תהיה הראשון".

השיח, המושגים - כל אלו הפכו לפתע לשונים, דבר שיצר חיץ בין השניים שקודם לכן היו מחוברים זה לזה בעבותות. וזה כאב. החתירה המשותפת נעלמה, והיא שאירה אחריה חלל שלא התמלא.

השינוי התרחש לו אמנם באיטיות, אך עינו החדה של מור זיהתה את הסממנים, ואלו החלו לרצד מולו, מהבהבים עם סימני שאלה מודגשים. היה זה כאשר הגיע לבית הוריו לקראת ימי בין הזמנים של פסת, אחרי זמן החורף בו עשה חיל. אבא אסף אותו בתחנה שבכניסה לעיר, ומה שצד את עיניו של מור היתה הכיפה שגם בעבר התנוססה על ראשו של אביו, אך כעת היא היתה גדולה יותר. וגם שחורה.

מור ראה, אך שתק. במהלך הנסיעה שם לב למשהו נוסף שאותו לא יכול היה להגדיר. הדיבור של אבא היה שונה, גם משהו בשפת הגוף נראה לו מוזר. הם הגיעו הביתה, וכמו תמיד התיישבה לה המשפחה בסלון, משוחחים על מה שהיה ומה שקורה. אבא אמא ובן. משפחה אחת, עולמות שונים. אמא הגישה עוגיות ושתייה, אבא התעסק עם המזוגן. מור המשיך לבלוש בעיניו, מנסה להניח את האצבע על הנקודה, להבין מה בדיוק השתנה.

אבא היה זה ששבר את הקרח. "אתה יודע מור?" שאל, "בשעתו, כאשר רצית ללכת לישיבה, זה כאב לי ברמות. זה פגע בי עד העצם. היום, אני פתאום שמח על כך. אני שמח שהיה לך את האומץ לעמוד נגדי ולקבל החלטה שונה. שמח שניצחת..."

מה קרה? מור לא הצליח להבין את מה אירע, מנסה להבין מה הסיבה לשינוי הגישה. השיחה קלחה, ובינתיים יצאה אמא שוב למטבת. בחזור היא נשאה עמה את הדואר. הניחה בצד את החשבונות, רפרפה בעיניה על המכתבים, עורכת מיון ראשוני בין הדואר שיושלך לפח, זה שסובל דיחוי וזה ששווה קריאה, ואז חזרה לסלון כשהיא מחזיקה בידה שני מכתבים. שניהם הגיעו מאותה כתובת ירושלמית, אך כל אחד מהם היה ממוען לנמען אחר, אם כי שניהם התגוררו באותו הבית: מכתב אחד היה ממוען לדן לוי, והשני, דומה לו בתכלית, נשלח למור לוי.

מה זה? שאלה כשהיא מוסרת את המכתבים לידי הנמענים, מניחה אותם על שולחן ההגשה, איך אותו מכתב בדיוק מגיע לשניכם? להפתעתה, מיד לכשזיהו את הלוגו על המעטפה, הסתער כל אחד מהם וחטף את המעטפה בלהיטות. דן פתח את המעטפה, שולף את הדף וקורא את הכתוב בצימאון. מנגד, היה זה מור שעשה את אותו הדבר: פותח, קורא, אך בה בעת מציץ בתדהמה לעברו של אביו.

ואז היתה אמא עדה לדו שיח מוזר, שהתנהל לו בין האב שחיון צופן סוד נמרח על פניו, לבין הבן שעניו התעגלו בהפתעה:

מה, גם אתה?

כן. גם אני.

ממת?

את המילים הללו יזכור מור - שבישיבה כבר שונה שמו ל'מרדכי' כפי שהנחהו אחד מגדולי ישראל שליט"א - גם בשנים הבאות. לא שחסרו קשיים, לא שלא היו לו רגעים שבהם חשב להרים ידיים, להתחרט ולחזור למסלול המקביל, זה ששרטט לו אביו והוא נסוג ממנו, אך בעיקר המילים הללו של אבא 'אם החלטת, תפעל' כפי שהחלטת' היוו עבורו תמרור. אם מציבים יעד, משיגים אותו ולא נכנעים. והיה לו את הגמרא.

בה הוא דבק ובה מצא את שאהבה נפשו. הוא נקשר לסוגיות, ירד לעמקי רבדיהן, וראה ברכה בעמלו. חריצותו ויכולת ההתמדה שלו - תכונות אותן ייחס לחינוך אותו ספג מאביו - גרמו לכך שהוא הפך לאחד משקדני הישיבה. הוא למד ולמד, רכש מסכתא אחר מסכתא, וצמאוונו לא ידע שבעה. בישיבה הלך שמו לפניו תוך תקופה קצרה כמתמיד ובקיא, כשקשה היה להאמין שזהו 'מור מראש העין', הצעיר המתחיל שרגליו עמדו בהיסוס על המפתן רק לפני שנה...

אך לצד ההצלחה, פיעפעה בתוככי נפשו תחושת החמצה. אמנם, בכל פעם שבה הגיע הביתה קיבלו אביו במאור פנים, אך גם מבלי שיאמר מילה ידע מור לשמוע גם את מה שלא נאמר. עיניו של אבא שבעבר הקרוב נתלו בו בציפיה, שידרו פתאום אכזבה. אבא לא דיבר אמנם מילה בגנות, אך העידוד הבלתי פוסק, החתירה להגעה לפיסגה, הדירבוך שהיה לכח מניע - כל אלו נעלמו פתאום מהשיח. מנגד, מור גם התקשה להשלים עם העובדה שדמות האב שעד לא מכבר היתה בעיניו מושא להערצה ולחיקוי, מי שנתפס בעיניו כמצליחן, כפסגת השאיפות, הפכה פתאום לדמות חיוורת, ודאי בהשוואה לדמויות החדשות שהתקבעו בחייו - דמותיהם של רבותיו, ראשי הישיבה והר"מים, שתפסו אט אט נוכחות רבה בעולמו.

וכך הפכו להם המפגשים הללו, הביקורים שערך בבית אחת למספר שבועות או בחודשי החגים, או אלו שבהם הגיעו הוריו לישיבה - והם הגיעו אליו פעמים רבות, מתקשים להתגבר על הגעגועים - לרגעים לא נעימים במיוחד. ליבו של מור נקרע בין החמימות הביתית, אהבת הוריו שגם כעת היתה ללא סייג, לבין התחושה שאחרי הכל, הוא מאכזב את אבא. כמי שגדל משחר ילדותו עם נכונות לרצות את אבא, להתחרות ולהצליח בהגעה ליעדים משותפים, הוא התקשה להשלים עם המציאות שבה התפצלו לפתע הדרכים. פתאום, כך גילה, הוא ואביו החלו לחיות בשני עולמות מנוגדים, ביקומים מקבילים. הם אמנם משוחחים, מדברים, אך כל אחד מהם חי לו בעולם אחר לחלוטין. השפה,

כבר חצי שנה...

מור, כך המשיכו הוריו לקרוא לו גם כעת, הביט באביו כהוזה. פיו נפער בתדהמה, בעוד שחיכו של אבא הלך והתרחב. מור, מצידו, הציץ במכתב שעדיין היה אחוז בידיו, משם העביר עיניים למכתב שהיה בידיו של אביו, אך לא יכל להתאפק.

כמה, אבא?

תשעים וחמש. ואתה?

תשעים...

מור התקשה להפנים ולהתאושש, אך אבא הסביר: "לא יודע איך בדיוק זה התחיל, אך מישהו בבית הכנסת הציע להקים שיעור, משהו קצר וקליל בכל ערב. קצת הלכה. החלטתי שאני הולך. התחלנו עם 'הדף היומי בהלכה' וכך למדנו בכל יום דף אחד במשנה ברורה. אך אתה כבר מכיר אותי... אני החלטתי שאם

כבר לומדים, צריך ללמוד 'עד הסוף'.

ברור, קטע מור, אצליך אין דבר כזה 'סתם ללמוד'. אצליך תמיד זה יהיה 'עד הסוף'... ואבא המשיך: "מה עושים? ביקשתי להיבחן, וכך נרשמתי למבחני 'הדף היומי בהלכה'. וזהו. מאז אני לומד, ואם כבר לומדים הלכה, מתחילים לחיות אחרת. מאז אני לומד גם את ה'דף היומי בהלכה', אך גם 'דף היומי'. אני אמנם לא בישיבה, אפילו רחוק ממנה, אבל כן, אנחנו הולכים ומתקרבים..."

"אז מור", אמר ועיניו זורחות, "אתה אמנם פרצת את הדרך, אבל אני אתך. אתה כבר לא לבד." "ובכל זאת", ענה מור שחש כי עוד מעט ליבו פוקע וכי רגליו מבקשות לצאת במחול, בעודו מצביע על הציונים - תשעים וחמש לאבא, תשעים למור, "אנחנו סוף סוף ביחד, אבל כמו תמיד, לא ניצחתי אותך. בסוף אתה מנצח."

הסיפור היומי

"סיפר לי בחור שפגש את ר' מנדל הזה ב'זכרון משה', והלה אמר כי אין לו זמן, הוא צריך לרוץ לשיר לטשעבינער רב..."

ואהבת לרעך כמוך

תקבל מאיתנו מטבע בלי לשיר". עברו כמה ימים והרב רואה שהוא לא בא. שאל הרב למה הוא לא בא, ובני הבית סיפרו שהציעו לו לבוא ולקבל מטבע בלי לשיר. אמר הרב: "וכי את המטבע הוא צריך?! הוא צריך לשיר, זה מה שמחיה אותו! תקראו לו מיד!" הביאו אותו, הכניסו אותו הביתה והוא שר לפני הרב. חסד...! סיפר לי בחור שפגש את ר' מנדל הזה ב'זכרון משה', והלה אמר כי אין לו זמן, הוא צריך לרוץ לטשעבינער רב... השאלה היא כיצד לטשעבינער רב היה זמן לכך, הרי סדר יומו היה כל כך עמוס! אבל לעשות חסד עם יהודי יש זמן! (גיליון 'יחי ראובן' אחרי-קדושים תשע"ח)

שח הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: אספר לכם געוואלדיגע מעשה על מעשה חסד מופלא של הטשעבינער רב זצ"ל: ברחביה היה יהודי עני ומסכן בשם מנדל, ששכנע את עצמו שהוא יודע לשיר יפה. הוא התחיל להתחזן בכל מקום. הילדים ראו דבר כזה, והיתה להם פרנסה ברווח... התחילו לצחוק עליו ולחקות אותו... הטשעבינער רב שמע על המקרה והחליט לעזור לאותו יהודי מסכן. מה עשה? קרא לו לביתו וביקש שישיר לו, כי זה ממש מחיה אותו. כשגמר לשיר, נתן לו הרב מטבע ואמר שיבוא גם למחרת. וכך, מדי יום היה היהודי מגיע לבית הרב, שר ומקבל מטבע. עד שיום אחד אמרו לו בני הבית: "ר' מנדל, תשמע, מהיום

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"ראיתי את אבי זצ"ל יושב בראש שולחן גדול, סביבו יושבים תלמידי חכמים שפניהם מבהיקות כזוהר הרקיע, והוא מוסר לפניהם שיעור תורה. כשסיים את השיעור הבחין בי, והתקרב אלי כשהיוך גדול על פניו..."

מדוע התעלפה הרבנית אויערבך כשראתה את תמונת החזון איש?

בעלה רבי אברהם דב, היה לומד עם מרן החזון איש זצ"ל בחברותא יחד עם הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל בכל יום שישי. בצר לו פנה אל מרן החזון איש ושאל אותו לאיזה רופא נירולוג כדאי לפנות עם בנם. החזון איש ענה לו שכיון שספק גדול אם בכלל קיימת בעיה, לכן אין צורך לפנות לנוירולוג, אלא שיפנו לרופא משפחה רגיל, וה' הטוב יתן בפיו מענה נכון. פנו ההורים במצוות רבם לרופא המשפחה, ולאחר בדיקה מקיפה, ענה להם הרופא כי הוא לא מוצא שום בעיה רפואית, וכנראה שהילד סובל רק מחוסר תזונה נכונה וחוסר תשומת לב מספקת.

כאשר שמעו זאת אחיה של הרבנית שרה רבקה, קבעו שכנראה כל זה קרה כי היא עסוקה מאוד בטיפול בהורים, ולא מספיק שמה לבה אל בנה הפעוט. הם החליטו כי היא לא תחזיק יותר את ההורים בביתה, ומצאו להם מקום אחר. לאחר כמה חודשים מצאת ההורים מביתה, הסתלק אביה רבי זאב פרנק לבית עולמו. מאז, כל ימיה, היה ליבה נוקפה כי בשלה קרתה הרעה הזאת, כיון שהוציאה אותו מביתה, והמקום החדש לא מילא את מקומה כראוי. מחשבה עלתה בליבה, שמא היתה משאירה אותו בביתה, אולי הוא היה עוד מאריך ימים. ביום היארצייט הראשון של החזו"א, הביא רבי אברהם דב הביתה גליון ובו תמונת מרן החזו"א זצ"ל. כשראתה מרת שרה רבקה את התמונה, נבהלה מאד, ושאלה את בעלה מי הוא האיש הלזה, ואמר לה שזהו החזו"א זצ"ל. מיד נפלה האשה והתעלפה. לאחר שהעיר אותה בעלה מעלפונה ונגרעה מעט, שאל אותה: "מה קרה? מדוע גרמה לך תמונת החזו"א להתרגשות רבה כל כך?"

בתחילה סרבה לגלות לו, בטענה כי הוא יגחך עליה ועל חלומותיה, אבל לאחר שהפציר בה ספרה כך: "לילה אחד, רואה אני בחלומי את אבי זצ"ל יושב בראש שולחן גדול, ואור גדול ונפלא היה בחדר. תלמידי חכמים יושבים סביב השולחן, ופניהם מבהיקים כזוהר הרקיע, ואבי מוסר לפניהם שיעור תורה. כל זמן השיעור לא ראה אותי אבי, רק כשסיים את השיעור הבחין בי. הוא התקרב אלי כשהיוך גדול נסוך על פניו, ושני אנשים שליוו אותו, אחד מימינו והשני משמאלו. את האחד הכרתי - סיפרה הרבנית - הלא הוא היה אחי רבי

הרב ישראל ליוש

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט, ג)

רש"י מביא את הגמרא בקידושין, דף ל' ע"ב: "איש אביו ואמן תיראו" - אין לי אלא איש, אשה - מניין? כשהוא אומר "תיראו" הרי כאן שניים, א"כ למה נאמר איש בלבד? שהאיש הסיפק בידו לעשות, אבל אשה - רשות אחרים עליה.

מהמילה 'תיראו' נדרש - שאשה שהיא ברשות עצמה ואינה נשואה, חייבת בכבוד אביה ואמה, אך מהמילה 'איש' מתמעטת אשה שהיא ברשות בעלה.

מסתבר לומר, מציין בעל התורה תמימה, שהמיעוט של אשה שהיא ברשות בעלה, הוא רק ממצות כיבוד אב ואם, כי כיון שהיא משועבדת לבעלה למלאכות הבית, אינה יכולה לעסוק בכבוד אביה ואמה, אך מצות מורא, כפי שמבואר בהמשך הפרשה, שלא ישב במקומו, ולא ידבר במקומו, ולא יסתור את דבריו, אין זה סתירה כלל לשעבודה לבעלה, ובודאי שתהיה מחויבת לירא אותם.

ראיה לכך, אומר בעל התורה תמימה שהתורה השוותה מורא אב ואם למורא שמים, ובוודאי שלא נפטור אותה ממורא שמים, משום שהיא משועבדת לבעלה, מטעם זה גם לא תהיה פטורה, ממורא אביה ואמה.

כיבוד אב ואם של מרת שרה רבקה בת הרה"ג ר' זאב פרנק זצ"ל, אחי הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל, היה לשם דבר בירושלים. כבר בהיותה כבת אחד עשרה עזבה את לימודיה בבית הספר כדי לסעוד את הוריה שהיו חולים מאוד. היא טענה שכל מטרת בית הספר היא כדי ללמוד לקיים מצוות ורצון ה', והנה כעת זימן ה' לידיה אפשרות לעסוק כל העת במצות כיבוד אב ואם, א"כ לשם מה עליה ללכת לבית הספר.

גם כאשר נישאה לבעלה, הגאון רבי אברהם דב אויערבך זצ"ל, אחיו הצעיר של מרן הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, המשכה לכבד את הוריה, והגדילה לעשות כאשר הכניסה אותם לביתה וטיפלה בהם במסירות אין קץ.

לאחר תקופה ארוכה בה גרו אצלה הוריה, והיא ובעלה התמסרו מאוד למילוי כל צרכיהם, הבחינו כי אחד מילדיהם אינו מתפתח כראוי. הוא שכב כל העת על מיטתו בלא תזוזה מספיקה, והם חששו מאוד לבעיה נוירולוגית.

להם ילדים, והרופא אמר להם שלא יהיו יותר ילדים) ושני מלווי יהיו עדים על דברי, והצביע על האנשים שליוו אותו. לא ידעתי מיהו העד השני, סיימה הרבנית, וכשראיתי את תמונת החזו"א, הבנתי כי הוא היה העד השני שליווה את אבי. זאת אם כן היתה סיבת התרגשותה הגדולה מתמונת מרן החזו"א. דברי האב התקיימו במלואם, וכעבור עשרה חודשים נולדה להם בת שהיא וצאצאיה הרוו אותה הרבה נחת דקדושה.

יהודה לייב פרנק, שכבר לא היה אז בין החיים. ואת השני לא הכרתי, אבי התקרב אלי ואמר לי: 'ידעתי בתי ידעתי, כי יש לך ייסורי מצפון על שהוצאת אותנו מביתך, ואת חוששת שבגלל זה הלכתי לעולמי קודם זמני, אבל תדעי שיצאת ידי חובת מצות כיבוד אב ואם וכך היית צריכה לנהוג, וזה היה זמני להפטר מהעולם. גם אם היינו נשאים בביתך הייתי נפטר בעת הזו. ולעדות שנכונים דברי, הנני מבטיחך שבקרוב תיפקדי ויוולד לך ילד שיהיה לך ממנו הרבה נחת (כבר כארבע שנים שלא נולדו

יהלומים מגדולי ישראל

"בליל בדיקת חמץ בשעת לילה מאוחרת, עברנו ברחוב חידושי הרי"ם בנין-בנין, דירה-דירה, עד שהגענו לאותו יהודי וביקשנו ממנו סליחה בשם רבינו"

מעשה שסיפר חתנו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

הבדיקה לא יכולתי לענות לו, וחוששני שאותו אחד נפגע ממני שלא ענית לו. בבקשה, לכו חפשו אותו ופיסו אותו בשמי". מיד ביררנו היכן גר אותו יהודי, והתברר שהוא גר ברחוב הסמוך, רחוב חידושי הרי"ם, אך לא ידענו באיזה בנין. וכך בשעת לילה מאוחרת עברנו בנין בנין, דירה דירה, עד שהגענו אליו וביקשנו סליחה בשם רבינו. ורק כששבנו והודענו לרבינו שביקשנו את סליחתו ואכן מחל, נחה דעתו.

(דברי שיח קדושים תשע"ו)

בימים אלו, ימי ספירת העומר, בהם עלינו להתחזק בענינים שבין אדם לחברו, שמענו מחתנו של רבינו - מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, הרה"ג ר' דוד אפשטיין שליט"א, את המעשה הבא: היה זה לפני שלושים שנה, זמן לא רב לאחר נישואי. באתי לבית מו"ח בליל בדיקת חמץ בשעת חצות הלילה. באותו הזמן בדיוק סיים רבינו את בדיקת החמץ, שכידוע הוא בודק את החמץ שעות ארוכות, וסיפר לנו רבינו כי קודם היה כאן יהודי אחד (ונקב בשמו) שבא לשאול שאלה, "והיות ואיני מפסיק בדיבור בזמן

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק. עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

מתחם 'צימרים' שבעליו מתגוררים בו - האם טעון 'עירוב חצרות'?

הקצרים משלושים יום - לדעת רוב הפוסקים דינו כאורח. ואף חצר שדר בה דייר קבוע אחד בלבד, וכל היתר אורחים - וכגון מתחם שיש בו כמה 'צימרים' (חדרי אירוח), ובעלי המקום מתגוררים בו דרך קבע - הרי הם טפלים לדייר הקבוע; ואין צורך בעירוב חצרות בחצר זו, שהרי דר בה רק דייר אחד.

[שו"ע שע, ח, משנ"ב נג, נו רנז, ושעה"צ לג; ביאורים ומוספים דרשו, 44]

השוכר דירה, או שהשאלוה לו, לתקופה של פחות משלושים יום - אינו נחשב כדייר בחצר לענין 'עירוב חצרות', אלא כאורח, הטפל לדיירי החצר הקבועים. ולכן, לא נדרשת השתתפותו בעירוב, ודירתו נחשבת כחלק מהחצר, דהיינו שאף אם דיירי החצר הקבועים לא עירבו ביניהם - מותר לטלטל חפצים מדירת האורח לחצר, ולהיפך. ואף אם מתארח בחצר לעיתים קרובות, אך תמיד לפרקי זמן

באיזה אופן נחשב אורח כדייר קבע לענין 'עירוב חצרות'?

אינו רשאי להוציאו מהדירה בכל עת שירצה, וכגון שסיכמו מראש על אירוח לפרק זמן מסוים - דינו כדייר קבע; ואם בעל הבית רשאי להוציאו, וגם המטבח משותף לשתי הדירות - דינו כאורח; ואם המטבח אינו משותף, אך בעל הבית רשאי להוציאו - נחלקו הפוסקים אם דינו כדייר קבע או כאורח.

[שו"ע שע, ח, משנ"ב נה, ושעה"צ ל; וראה שם, לא, וביה"ל ד"ה אלא; ביאורים ומוספים דרשו, 30 ו-42, וראה עוד שם]

בהמשך לאמור: השוכר דירה בחצר לתקופה של יותר משלושים יום - אינו נחשב כאורח, אלא כדייר קבע; ומאחר ונכנס לדירה על דעת לדור בה יותר משלושים יום, הריהו נחשב לאלתר כדייר קבע, והימנעותו מהשתתפות ב'עירוב החצרות' מבטלת את העירוב. ובמקום שעשו כבר עירוב חצרות, וזיכו את הפת לכל דיירי החצר ולכל הדיירים שיתווספו בעתיד - חל העירוב גם עליו. ואם אינו שוכר את הדירה, אלא שהשאלוה לו: אם בעל הבית

האם יש צורך לעשות 'עירוב חצרות' בבתי חולים?

ואם יש בבית החולים דיירים קבועים, וכגון שיש מאנשי הצוות המתגוררים בו דרך קבע - לכל הדעות דין החולים כאורחים, הטפלים לדיירים הקבועים. ומכיון שמקומו של האורח נחשב כחלק מכלל החצר, כנ"ל, מותר לטלטל מחדרי החולים או מאולם האוכל שלהם אל המסדרונות, ולהיפך, גם ללא עירוב.

[ביאורים ומוספים דרשו שע, 41; וראה שם, 13]

בהמשך לאמור: חולים המאושפזים בבית חולים - יש אומרים אם אין בבית החולים אנשים הדרים בו בקביעות, חייבים כל החולים ב'עירוב חצרות', כדין חצר שכל דייריה אורחים, (ראה שולחן ערוך בסעיף זה). ורבים חולקים וסוברים שכיון שהמקום אינם מושכר ואינם מושאל לחולים, אלא אך יש להם רשות לאכול וללון בו - אינם חייבים בעירוב כלל.

האיסור לסייע לאדם בעשיית עבירה - האם הוא מדאורייתא או מדרבנן?

האסור באכילה - אינו נמצא ברשותו של שמעון, וניתן לרוכשו בחנויות, אך ראובן מספק לו את החפץ - נחלקו הפוסקים אם עובר בכך על איסור 'לפני עיוור'.

וגם כשיש ביד שמעון לעשות את העבירה מבלי כל סיוע מצידו של ראובן, ואף אין בכוחו של ראובן למונעו מכך - אסור (מדרבנן) לסייעו בסיוע כלשהו בעשיית העבירה.

[שו"ע שמו, א, משנ"ב ז, ושעה"צ ח]

ראובן הרואה את שמעון עובר עבירה - אם יש בכוחו למונעו מכך, הריהו מחויב מדאורייתא לעשות כן; וכל שכן שאסור מדאורייתא לסייעו בעשיית העבירה.

ובאופן שאילו לא היה ראובן מסייע לשמעון לא היה באפשרותו לעבור את העבירה - עובר ראובן באיסור דאורייתא של "וּלְפָנָי עֹוֹר לֹא תִתֵּן מְכַשֵּׁל".

ובאופן שהחפץ שבאמצעותו מתקיימת העבירה - וכגון מאכל

* אדם שיש לו דירה בחצר אחת, שבה הוא משתמש ללינה ולשאר צורכי דירה, ודירה נוספת בחצר אחרת, שבה הוא אוכל את סעודות השבת - מקום האכילה בלבד נחשב למקום דירתו. וכן מספר אנשים הדרים כל אחד בבית משלו, וביתם משמש ללינה ולשאר צורכי דירה; ואילו את סעודות השבת אוכלים יחד במקום אחר, כגון באולם אוכל משותף - מקום אכילתם נחשב למקום דירתם לענין 'עירוב חצרות'.

* בהמשך לאמור: בני האוכלים בבית אביהם ולנים בביתם - השתפותם בעירוב חצרות אינה נדרשת אף במקום אכילתם, כיון שהם טפלים לאביהם.

אתמול
למדנו

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כ"ה בניסן | רבי חיים ב"ר אריה לליבוש הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מצאנז, בעל דברי חיים

בשנת תי"א, נהגו לחגוג פורים שני בקהילת קארפינטראץ-צרפת על הצלתם מעלילת הדם.

יארצייט:

שמו"ה: רבי משה ב"ר יוסף מטרנאני זצ"ל, בעל שו"ת מבית ספר, בית אלוקים ואגרת גאולת עולם. (וי"א שנפטר בז' של פסח).

שס"ו: רבי משה ב"ר אברהם מאט זצ"ל, מפרמישלא, תלמיד המהרש"ל, בעל מטה משה.

תרל"ו: רבי חיים ב"ר אריה לליבוש הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מצאנז, בעל דברי חיים.

תרח"צ: רבי שמריהו יהודה לייב מדליה הי"ד, רבה של מוסקבה ויטאבסק ועוד.

תשכ"ג: רבי נפתלי ב"ר בנימין (המגיד ממינסק) הכהן שקוביצקי זצ"ל, אב"ד גייטסהד.

תשס"א: רבי חיים דב ב"ר שרגא פייטל רבינוביץ זצ"ל, בעל דעת סופרים.

יארצייט הרה"ק רבי חיים ב"ר אריה לליבוש הלברשטאם - ה"דברי חיים" מצאנז

י' לעומר

פעם ארעה לבעל ה"דברי חיים" מצאנז צרה גדולה, והוא אמר: "כשאדם הולך לתומו ולפתע חש במכה חזקה בגבו, וכשהוא מסתובב, רואה שידיד נפשו הוא שנתן לו את המכה כאות אהבה וחיבה, אין ספק שאף אם חשב תחילה לכעוס, עתה יקבל זאת באהבה," והוסיף ואמר: "קיבלתי מכה אך אמרתי לעצמי, הרי השי"ת שאני כל כך אוהבו הכני, אם כן ראוי שאקבל זאת באהבה ובשמחה".

(ילקוט לקח טוב - אמונה ונחמה עמ' רלד)

אם הגיעה עלינו צרה ח"ו או דבר הנראה בעינינו כדבר רע, נשתדל לזכור שהכל מגיע מאב רחום שאוהב אותנו וחפץ בטובתנו

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוכר** שליט"א

הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א

הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א

הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/2

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א

הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א

ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א

הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א

הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א

לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

ואז שואל הסוחר המופתע את הלקוח הגוי - מדוע אתה עושה כך? והגוי, שאינו חפץ לגלות כי ביקש 'הצעות מחיר' נוספות לאחר סגירת העסקה - מטיל את האשמה על אותם סוחרים

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

הציור השני הוא בגוי שקבע עם יהודי מסוים לקנות אצלו סחורה, וכבר סיכם עמו את המקח, ואף הניח אצלו את כליו כדי שימלא בהם את הסחורה - אולם לאחר מכן, בלי לגלות ליהודי, הולך הגוי ומבקש 'הצעת מחיר' מסוחרים יהודיים נוספים. הוא אינו מספר להם כי כבר סיכם על העסקה עם סוחר פלוני, ולכן לפי תומם הם נוקבים באוזניו במחיר. והיה אם המחיר שהם מציעים נמוך ומשתלם יותר - חוזר הגוי לסוחר הראשון, וללא כל היסוס נוטל ממנו את כליו ומבטל את המקח.

ואז שואל הסוחר המופתע את הלקוח הגוי - מדוע אתה עושה כך? והגוי, שאינו חפץ לגלות כי ביקש 'הצעות מחיר' נוספות לאחר סגירת העסקה - אינו מהסס להטיל את האשמה על אותם סוחרים: "פלוגי המוכר סחורה פגעני ואמר לי: 'למה אין אתה רוצה לקנות ממני סחורה? הלא אצלי הסחורה הרבה יותר טוב משל פלוני, וגם המקח אוזיל ממנו'..." ושוב, מיודענו הסוחר ממחר לקבל את הדברים כאמת גמורה, בזמן שהיה עליו להחזיק את הגוי כשקרן, ולדון את חברו הסוחר היהודי לכף זכות שלא ידע שהגוי כבר גמר אתו את המקח.

וכלשונו של החפץ חיים - "ומזה יקיש המשכיל לכל כיוצא בזה", נוכל אף אנו להקיש משתי דוגמאות אלו למציאות החיים שלנו, ולהפנים עד כמה החובה לדון לכף זכות אינה רק 'חובה' וגזירת הכתוב, אלא במקרים רבים היא גם פענוח נכון ומדויק יותר של ההתרחשויות...

בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ו סעיפים ג-ד) עוסק ה'חפץ חיים' באיסור לחשוך באדם מישראל ולהחזיקו כרשע כל זמן שלא נודע הדבר בבירור, וכותב כי על כך נאמר 'בצדק תשפוט עמיתך'.

הדוגמה שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא - "כגון שמחזיק ה'ארענדע' [-חכירה] משר, וסילק אותו השר, ולא נודע לו אם אחד הלשין עליו או שהשר מצד עצמו העבירו, וכיוצא בזה, אסור לו לחשוך לאחד מישראל...". וכיון שנקט ה'חפץ חיים' בדוגמה זו, שכנראה הייתה שכיחה באותם ימים, חפץ גם להראות בבירור כיצד היצר מטעה בזה בני אדם, ומביאם לחשוך בחבריהם, בזמן שגם מצד ההיגיון ניתן לדונם לכף זכות, וכך גם להביאם לאיסורים נוספים כשנאה, נקימה ונטירה ומלשינות. ומוסיף כותב: "ואצייר בזה שני ציורים קטנים, מה שמצוי בעוונותינו הרבים, אולי יתן ה' ברחמי שיועיל מעט על ידי שנגלה את תרמית היצר, ומזה יקיש המשכיל לכל כיוצא בזה".

הציור הראשון שהוא מביא הינו "בעניין השר הנ"ל וכיוצא בזה בנכרים המעלילים עליו", שלעתים כאשר שואל אותם היהודי מדוע הם עושים לו כך וכך ויורדים לחייו, הם חפצים להסיר את האשמה מעליהם ומגלגלים אותה על יהודי אחר, ואומרים לו: "לא עלינו תלונותיך, פלוני היהודי הלשין עליך"... ומיודענו ממחר להאמין לדבריהם של גויים אלו, ואינו נעצר לחשוב על האפשרות שמא הם משקרים מחמת נגיעתם בדבר.